SOSYAL BİLGİLER

7. SINIF

YAZILIYA HAZIRLIK

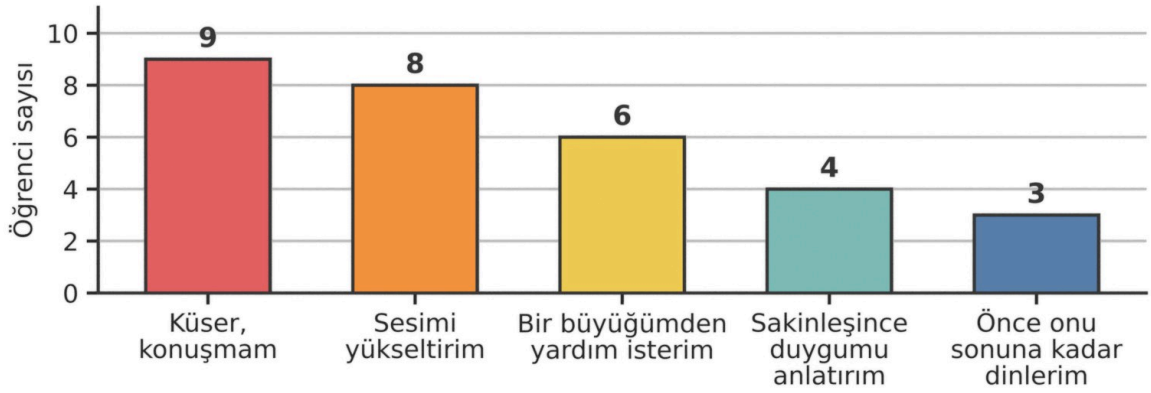
1. DÖNEM - 1. ORTAK YAZILI · SENARYO 2 · 2. SÜRÜM

TYMM 2026-2027

Hazırlayan: **Murat Altun**

Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır.

1. 7/F sınıfının öğrenci temsilcileri, sınıftaki 30 öğrenciye “Bir arkadaşınızla anlaşmazlık yaşadığınızda çoğunlukla ne yaparsınız?” diye sormuştur. Her öğrenci bir seçenek işaretlemiştir. (Veriler kurgusaldır.)

Temsilcilerin iletişimle ilgili hazırladığı notlar şunlardır:

- **Bora:** Farklılıklara saygı, insanların düşünce, inanç ve yaşam biçimlerine ön yargısız yaklaşmayı gerektirir.
- **Asya:** Beden dilinde yüzdeki ifadelere jest; el, kol ve baş hareketlerine mimik denir.
- **Yiğit:** Etkin dinleyen kişi, konuşanın sözlerinin yanında duygu ve düşüncelerine de dikkat eder.

1.1. Grafikte en çok işaretlenen iki davranışı yazınız ve bu davranışların anlaşmazlığın çözülmesini nasıl zorlaştırdığını açıklayınız. (4 puan)

1.2. Notlardan hangisinin hatalı olduğunu belirleyiniz ve bu notu doğru biçimde yazınız. (4 puan)

1.3. Anlaşmazlıkların en çok hangi durumlarda başladığını öğrenmek için ankete eklenebilecek bir soru yazınız. (3 puan)

1.4. Grafikte en az işaretlenen iki davranış sınıfta yaygınlaşırsa sınıf ortamının nasıl değişeceğine ilişkin bir çıkarım yazınız. (4 puan)

2. 7/D sınıfı, okulda yapılacak kermeste bir stant açacaktır. Stantta ne satılacağına karar vermek için Batu, Kaan, Melis ve Duru teneffüste bir araya gelmiştir. Görselde bu toplantıda geçen konuşmalar verilmiştir.

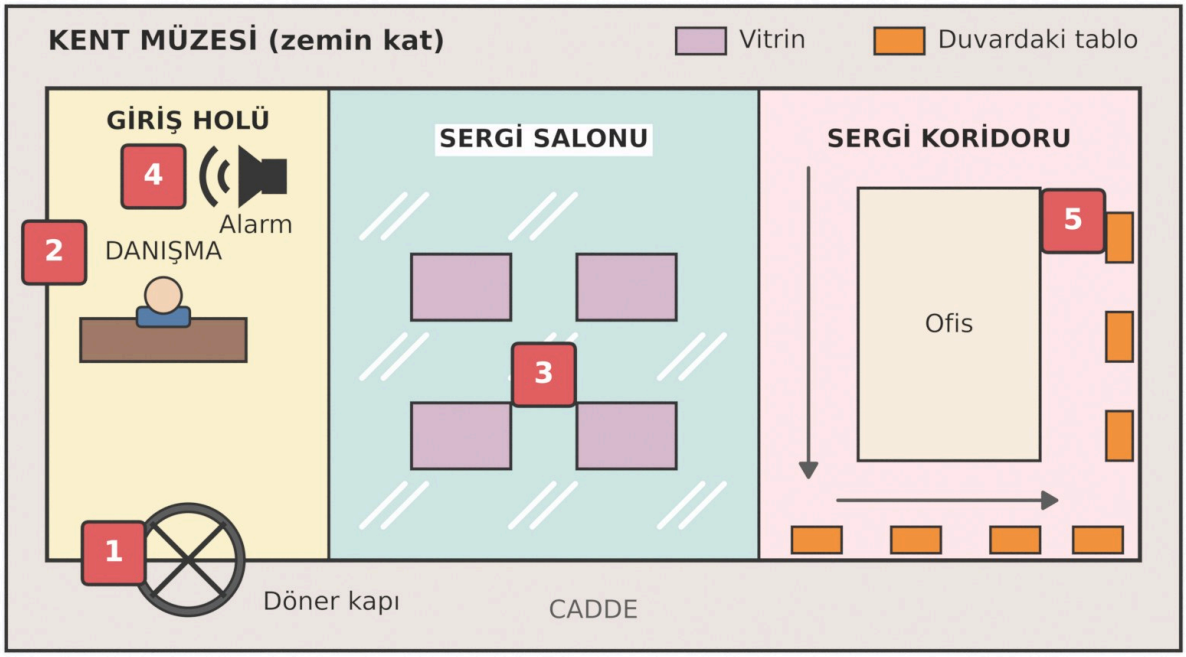

2.1. Kaan'ın ve Melis'in konuşmalarında etkili iletişimi engelleyen birer davranışı belirleyiniz. (4 puan)

2.2. Kaan'ın konuşmasını, Batu ile alay etmeden ve onu suçlamadan, kendi düşüncesini "ben dili" ile anlatacak biçimde yeniden yazınız. (3 puan)

2.3. Duru'nun "Batu, fikrine gülünmesi canını sıkmış olmalı." sözünde etkili iletişimin hangi unsuru görülmektedir? Bu tutumun grup arkadaşlığına nasıl katkı sağlayacağını açıklayınız. (3 puan)

3. İlçe belediyesi, yakında açılacak Kent Müzesinin herkes için uygun olup olmadığını öğrenmek amacıyla ortaokul öğrencilerinden görüş istemiştir. İşitme yetersizliği olan ve Türk İşaret Dili kullanan Umut ile bedensel yetersizliği olan ve koltuk değneğiyle yürüyen Nisa, sınıf arkadaşlarıyla birlikte müzeyi açılıştan önce dolaşmıştır. Öğrenciler, karşılaştıkları sorunları müzenin krokisi üzerinde numaralandırmıştır.

No	Öğrencilerin tespiti
1	Müzenin girişinde yalnızca ağır bir döner kapı vardır.
2	Danışmadaki görevli yalnızca sözlü bilgi vermektedir; yazılı bilgi ekranı yoktur.
3	Sergi salonunun zemini cilalı ve kaygandır.
4	Acil durum alarmı yalnızca sesli uyarı vermektedir.
5	Uzun sergi koridorunda oturup dinlenilecek bir yer yoktur.

3.1. Tablodaki sorunlardan Umut'un ve Nisa'nın müzeyi diğer ziyaretçilerle eşit şekilde gezmesini zorlaştıran birer sorunu, numarasıyla birlikte yazınız. (4 puan)

3.2. Seçtiğiniz iki sorunun her biri için müzede uygulanabilecek bir çözüm önerisi geliştiriniz. (6 puan)

3.3. Önerdiğiniz düzenlemelerden birinin müzeye gelen başka ziyaretçilere nasıl yarar sağlayacağını bir örnekle açıklayınız. Fırsat eşitliğinin toplumsal yaşama katkısını yazınız. (5 puan)

4. Okulunuz mayıs ayında, zemini kum ve çakılla kaplı okul bahçesinde "Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği" düzenleyecektir. Şenlikte yakar top, çuval yarışı, ip atlama ve mendil kapmaca oynanacak; oyunlar düdükle başlayacak, sonuçlar hoparlörden duyurulacaktır.

Şenliğe katılacaklar arasında az gören bir öğrenci, otizm spektrum bozukluğu olan, yüksek sesten ve kalabalıktan rahatsız olan bir öğrenci ile tekerlekli sandalye kullanan bir öğrenci vardır. Öğrenci meclisi, herkesin şenliğe eşit şekilde katılabilmesi için sizden bir proje istemiştir.

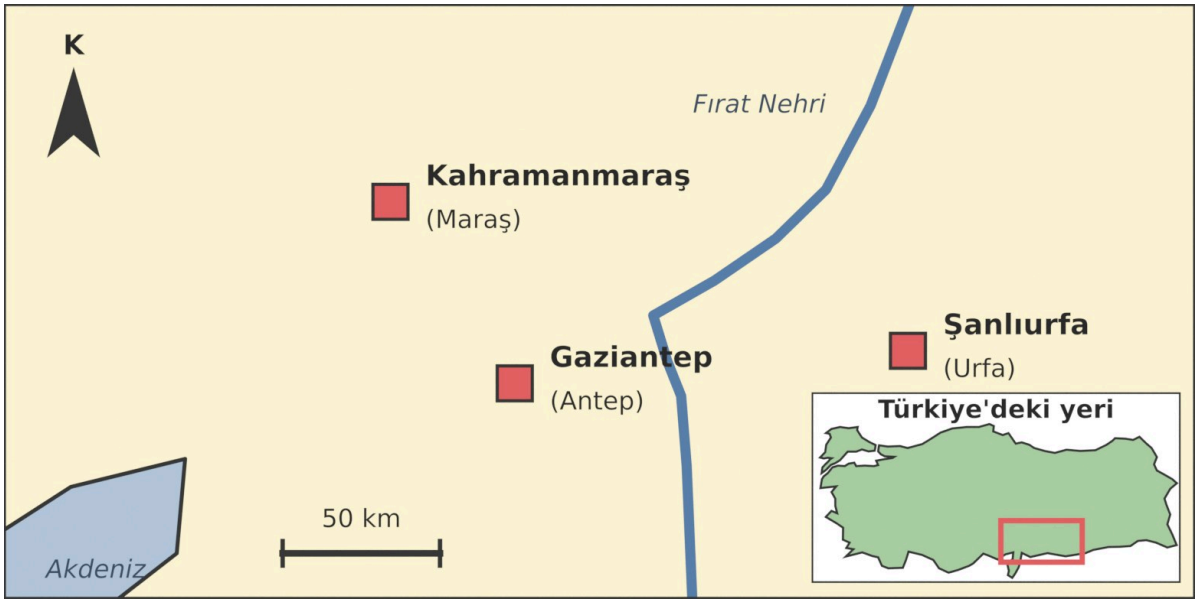
4.1. Bu öğrencilerin şenlikte karşılaşabileceği iki güçlüğü yazınız. (4 puan)

4.2. Bütün öğrencilerin şenliğe eşit şekilde katılmasını sağlayacak özgün bir proje tasarlayınız. Projenizi aşağıdaki başlıklara göre yazınız. (8 puan)

- Proje adı
- Projeyle neyi amaçlıyorsunuz?
- Projeden kimler yararlanacak?
- Neler yapılacak? (En az iki uygulama adımı yazınız.)

4.3. Projenizin okulun sonraki etkinliklerinde de uygulanması için bir öneri yazınız. (3 puan)

5. Aşağıdaki haritayı inceleyiniz ve metni okuyunuz.

Birinci Dünya Savaşı'nın ardından Maraş, Antep ve Urfa önce İngiliz, sonra Fransız askerî birlikleri tarafından işgal edildi. Bu şehirlerde işgale karşı mücadeleyi düzenli bir ordu değil, şehirlerin halkı yürüttü. Farklı mesleklerden insanlar bir araya gelerek millî kuvvetler oluşturdu; kadınlar da işgali kınayan mitinglere katılarak mücadeleye destek verdi.

Maraş halkı, 1920 yılının başında yaklaşık üç hafta süren çarpışmaların sonunda şehrini kurtardı. Urfa halkı da aynı yılın nisan ayında şehrini kurtardı. Antep halkı ise yaklaşık on ay boyunca kuşatma altında şehrini savundu. Kuşatma uzadıkça yiyecekler tükendi; halk açlıkla karşı karşıya kaldığı hâlde savunmayı sürdürdü. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Antep halkının bu direnişi nedeniyle 1921'de şehre "Gazi" unvanını verdi. Bugün bu üç şehrin adının başında, halkın o yıllardaki mücadelesini hatırlatan "Kahraman", "Gazi" ve "Şanlı" unvanları bulunur.

kuşatma: bir yerin dört bir yandan sarılarak dışarıyla bağlantısının kesilmesi · *unvan:* bir kişiye ya da yere, bir başarısı nedeniyle verilen onur adı

5.1. Metne göre Maraş, Antep ve Urfa halkının işgal karşısında gösterdiği iki tutum ve davranışı yazınız. (4 puan)

5.2. Halkın bu tutum ve davranışlarından yola çıkarak sahip olduğu duygu ve değerlere ilişkin bir çıkarımda bulununuz. (5 puan)

5.3. Bu şehirlerdeki halk direnişinin Millî Mücadele'nin kazanılmasına ve Anadolu'nun başka yerlerinde yaşayan halka olası etkisini değerlendiriniz. (6 puan)

6. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Milletin Atasına Vefası

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, 10 Kasım 1938 sabahı saat 09.05'te İstanbul'daki Dolmabahçe Sarayı'nda hayatını kaybetti. Bu haber, bütün milleti derinden etkiledi ve yurdun her yerinde büyük bir üzüntüyle karşılandı. Atatürk'ün naaşı Dolmabahçe Sarayı'nda halkın ziyaretine açıldı; her yaştan binlerce insan, son kez saygılarını sunabilmek için uzun kuyruklar oluşturdu. Naaş daha sonra gemiyle İzmit'e, oradan da özel bir trenle Ankara'ya götürüldü. Trenin geçtiği şehir, kasaba ve köylerde halk istasyonlarda toplanarak saygı duruşunda bulundu. Ankara'da da kalabalıklar naaşı saygıyla karşıladı. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

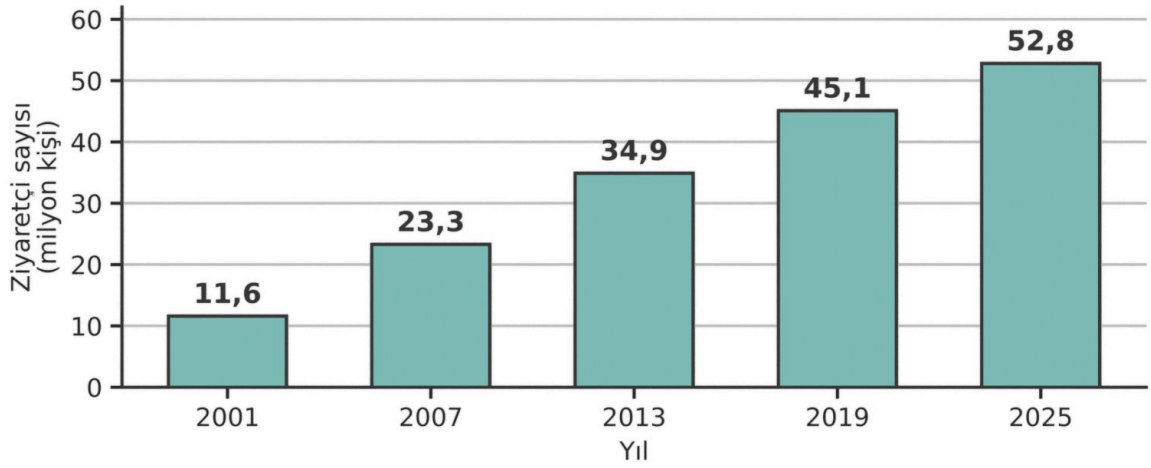
naaş: ölmüş bir kişinin bedeni · *vefa:* sevgi ve bağlılığı sürdürme, iyiliği unutmama

6.1. Metne göre Atatürk'ün hayatını kaybetmesinin ardından Türk milletinin gösterdiği iki tutum ve davranışı yazınız. (4 puan)

6.2. Metindeki tutum ve davranışlar ile günümüzde her yıl 10 Kasım'da Türk milletinin gösterdiği tutum ve davranışlar arasındaki bir benzerliği yazınız. (3 puan)

6.3. Atatürk'ün her yıl 10 Kasım'da ülkenin dört bir yanında aynı anda anılmasının millî birlik ve beraberliğe etkisine ilişkin bir çıkarımda bulununuz. (3 puan)

7. Doruk, küreselleşmeyle ilgili ödevi için önce Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerini incelemiş, ardından Akdeniz kıyısındaki bir köyde pansiyon işleten dayısıyla söyleşi yapmıştır.

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, sınır istatistikleri. Grafikte altı yılda bir seçilen yıllar gösterilmiştir; aradaki bazı yıllarda (ör. 2020'de salgın nedeniyle) geçici düşüşler olmuştur.

> ***Dayı:*** *Ben senin yaşındayken köyümüzün geçim kaynağı seracılık ve balıkçılıktı. Köye yılda birkaç yabancı gezgin gelirdi; onlar da günlerce otobüs değiştirerek gelirdi. Şimdi Almanya'dan, Polonya'dan, Rusya'dan gelen misafirlerimiz uçakla birkaç saatte buraya ulaşıyor. Evlerin çoğu pansiyon oldu, gençlerimiz otellerde ve tur şirketlerinde çalışıyor. Rezervasyonları dünyanın her yerinden internetten alıyorum. Ama köyün taş evlerinin çoğu yıkıldı, yerlerine birbirine benzeyen beton binalar yapıldı; köyümüz eski görünümünü kaybetti.*

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

7.1. Grafiğe göre Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısının 2001-2025 yılları arasında nasıl değiştiğini verileri kullanarak açıklayınız. (4 puan)

7.2. Dayının anlattıklarından yararlanarak küreselleşmenin köyde ulaşım ve geçim kaynakları alanlarında meydana getirdiği değişimi, geçmiş ile bugünü karşılaştırarak açıklayınız. (6 puan)

7.3. Dayının anlattıkları dışında, yabancı ziyaretçi sayısının artmasıyla ortaya çıkan bir değişime örnek veriniz ve bu örneğin toplum hayatını nasıl etkilediğini açıklayınız. (5 puan)

7.4. Dayı, küreselleşmenin köye olumsuz bir etkisinden de söz etmektedir. Bu etkiyi belirleyiniz ve etkiyi azaltmak için bir öneri yazınız. (5 puan)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE BECERİLER

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	SB.7.1.1. Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme	SBAB5. Sosyal Katılım (KB2.8. Sorgulama), SDB2.1. İletişim
2	SB.7.1.1. Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme	SBAB5. Sosyal Katılım (KB2.8. Sorgulama), SDB2.1. İletişim
3	SB.7.1.2. Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme	SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.3. Fikir Üretme), SDB2.3. Sosyal Farkındalık
4	SB.7.1.2. Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme	SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.3. Fikir Üretme), SDB2.3. Sosyal Farkındalık
5	SB.7.1.3. Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin çıkarım yapabilme	KB2.10. Çıkarım Yapma
6	SB.7.1.3. Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin çıkarım yapabilme	KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.7. Karşılaştırma
7	SB.7.2.1. Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama

PUANLAMA TABLOSU							
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**TOPLAM**
15	*10*	*15*	*15*	*15*	*10*	*20*	***100***

Bu sınav, 2026-2027 eğitim öğretim yılı 1. dönem konu-soru dağılım tablosundaki 1. ortak yazılı **Senaryo 2** dağılımına göre, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 7. sınıf öğretim programı esas alınarak hazırlanmıştır. Bu kâğıt, aynı senaryonun 2. sürümüdür: öğrenme çıktıları, soru sayısı ve puanlar 1. sürümle aynı, sorular farklıdır. Hazırlayan: Murat Altun. Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığının resmî yayını değildir; görseller Blender ile oluşturulmuştur.

ÇÖZÜMLER

1. Doğru cevap:

- 1.1 **(4 puan)**: En çok işaretlenen iki davranışı yazma **(2 puan)**: küsüp konuşmamak (9 öğrenci) ve sesini yükseltmek (8 öğrenci). Bu davranışların çözümü nasıl zorlaştırdığını açıklama **(2 puan)**: küsen kişiler konuşmadığı için sorun konuşularak çözülemez, yanlış anlaşılmalar sürer; ses yükseltildiğinde karşıdaki kişi kendini saldırı altında hisseder, tartışma büyür ve taraflar birbirini dinleyemez.
- 1.2 **(4 puan)**: Hatalı notun Asya'nın notu olduğunu belirleme **(2 puan)**. Notu doğru biçimde yazma **(2 puan)**: “Beden dilinde yüzdeki ifadelere mimik; el, kol ve baş hareketlerine jest denir.”
- 1.3 **(3 puan)**: Anlaşmazlıkların başladığı durumları öğrenmeye yönelik, açık ve anlaşılır bir soru 3 puan (ör. “Anlaşmazlıklar en çok hangi durumda başlıyor: oyunda, grup çalışmasında, mesajlaşırken?”, “Son anlaşmazlığınız neden çıkmıştı?”). İletişimle ilgili ama amaca uymayan ya da belirsiz sorular (ör. “İletişim önemli midir?”) 1 puan.
- 1.4 **(4 puan)**: En az işaretlenen davranışların “sakinleşince duygusunu anlatmak” ve “önce karşısındakini sonuna kadar dinlemek” olduğunu dikkate alarak bu davranışlar yaygınlaşırsa anlaşmazlıkların konuşularak daha kısa sürede çözüleceğini, küslüklerin ve kırgınlıkların azalacağını, öğrencilerin birbirine güveninin ve dostluğun artacağını gerekçesiyle belirten çıkarım 4 puan. Gerekçesiz ya da tek yönlü çıkarım (ör. “Sınıf daha iyi olur.”) 2 puan.

Örnek doğru cevap:

1.1. En çok işaretlenen davranışlar küsüp konuşmamak ve sesini yükseltmektir. Küsen arkadaşlar konuşmadığı için sorunu çözemez, kırgınlık uzun sürer. Sesini yükselten kişi ise karşısındakini kızdırır; tartışma büyür ve kimse kimseyi dinlemez.

1.2. Asya'nın notu hatalıdır. Doğrusu: “Beden dilinde yüzdeki ifadelere mimik; el, kol ve baş hareketlerine jest denir.”

1.3. “Arkadaşınızla yaşadığınız anlaşmazlıklar en çok nerede ve hangi konuda başlıyor?”

1.4. Öğrenciler sakinleştikten sonra duygularını anlatır ve önce karşısındakini sonuna kadar dinlerse anlaşmazlıklar kısa sürede konuşularak çözülür. Küslükler azalır, öğrenciler birbirine güvenir; sınıfta dostluk ve huzur artar.

Yanlış cevap: En çok işaretlenen davranışları “büyüğünden yardım istemek ve dinlemek” olarak yazmak; Bora'nın ya da Yiğit'in notunu hatalı saymak; ankete anlaşmazlıklarla ilgisi olmayan bir soru (ör. “En sevdiğiniz oyun hangisi?”) eklemek; en az işaretlenen davranışlar yerine en çok işaretlenenler üzerinden çıkarım yapmak puan almaz. Bir ölçütü karşılayan cevap yalnız eksik kalan ölçütten puan kaybeder. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

2. Doğru cevap:

- 2.1 **(4 puan)**: Kaan'ın davranışını belirleme **(2 puan)**: Batu'nun fikriyle alay etmesi, alaycı bir üslup kullanması, arkadaşının fikrini küçümsemesi. Melis'in davranışını belirleme **(2 puan)**: sürekli öğüt vermesi, emreder gibi konuşması (“Benim dediğimi yapın.”), arkadaşlarını “hep aceleci” diye genelleyerek suçlaması (sen dili), başkalarının fikrini dinlemeden kendi fikrini dayatması. Biri yeterlidir.
- 2.2 **(3 puan)**: Alay ve suçlama içermeyen, durumu merkeze alan ve Kaan'ın kendi düşüncesini ya da duygusunu “ben” bakış açısıyla anlatan cümle 3 puan (ör. “Kurabiye satan çok stant olabileceğinden endişe ediyorum.”). Alay içermeyen ancak ben dili kurulmamış cümleler (ör. “Başka bir şey satalım.”) 1 puan.
- 2.3 **(3 puan)**: Unsuru belirleme **(1 puan)**: empati. Terimi yazmadan “Duru, kendini Batu'nun yerine koyarak onun duygusunu anlamıştır.” biçiminde açıklayan cevaplar da kabul edilir. Soru yalnız Duru'nun ilk cümlesini sorduğu için ikinci cümleye dayanan “iş birliği” cevabı unsur puanı almaz. Katkıyı açıklama **(2 puan)**: üzülen arkadaşın anlaşıldığını hissetmesi, gerginliğin azalması, grupta güven ve dostluğun güçlenmesi, herkesin fikrini çekinmeden söyleyebilmesi gibi.

Örnek doğru cevap:

2.1. Kaan, Batu'nun fikriyle alay etmiş, alaycı bir üslup kullanmıştır. Melis ise arkadaşlarına sürekli öğüt vermiş ve “Benim dediğimi yapın.” diyerek emreder gibi konuşmuştur.

2.2. “Kurabiye güzel bir fikir ama başka sınıfların da kurabiye satmasından endişe ediyorum. Yanına farklı bir ürün de eklemeyi düşünebilir miyiz?”

2.3. Duru'nun bu sözünde empati görülmektedir. Duru, Batu'nun yerine kendini koyarak onun üzüldüğünü fark etmiştir. Bu tutum Batu'nun kendini anlaşılmış hissetmesini sağlar, gruptaki gerginliği azaltır ve arkadaşlığı güçlendirir.

Yanlış cevap: Kaan'ın davranışını “Batu'ya yardım etmesi” ya da Melis'in davranışını “plan yapılmasını istemesi” diye olumlu bir davranış olarak yazmak; Kaan'ın konuşmasını “Senin fikirlerin hep sıradan.” gibi yine alay eden ya da suçlayan bir cümleyle yazmak; Duru'nun sözünü “sen dili” olarak belirlemek puan almaz. Bir maddede eksik kalan cevap yalnız o ölçütten puan kaybeder. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

3. Doğru cevap:

- 3.1 **(4 puan)**: Umut için 2 ya da 4 numaralı sorunlardan birini yazma **(2 puan)**. Nisa için 1, 3 ya da 5 numaralı sorunlardan birini yazma **(2 puan)**.
- 3.2 **(6 puan)**: Her sorun için soruna uygun ve uygulanabilir bir çözüm önerisi 3 puan (3 + 3). Örnekler: 1 numara için döner kapının yanına geniş, kendiliğinden açılan bir kapı konması; 2 numara için danışmaya yazılı bilgi ekranı ya da bilgi kartları konması, görevlilere Türk İşaret Dili eğitimi verilmesi, görüntülü işaret dili desteği sağlanması; 3 numara için zemine kaymayı önleyen bir kaplama ya da halı döşenmesi; 4 numara için alarm sistemine ışıklı (yanıp sönen) uyarı eklenmesi; 5 numara için koridora aralıklarla bank ya da sandalye konması. Belirsiz öneriler (ör. "Müze düzeltilsin.") 1 puan.
- 3.3 **(5 puan)**: Düzenlemenin başka ziyaretçilere yararına uygun bir örnek verme **(2 puan)**: bankların yaşlı ziyaretçilere ve küçük çocuklu ailelere dinlenme imkânı vermesi; kendiliğinden açılan kapının bebek arabasıyla gelenlere kolaylık sağlaması; ışıklı alarmın kulaklıkla rehber dinleyen ziyaretçileri de uyarması; yazılı bilgi ekranının Türkçeyi az bilen yabancı ziyaretçilere yardımcı olması; kaymayan zeminin herkesi düşmekten koruması gibi. Fırsat eşitliğinin toplumsal yaşama katkısını yazma **(3 puan)**: herkesin kültür, sanat ve sosyal yaşamdan eşit şekilde yararlanması; özel gereksinimli bireylerin toplumsal hayata etkin ve bağımsız katılması, kendini değerli hissetmesi; toplumda adalet, empati ve huzurun güçlenmesi.

Örnek doğru cevap:

3.1. Umut için 4 numaralı sorun: Acil durum alarmı yalnızca sesli uyarı vermektedir. Nisa için 3 numaralı sorun: Sergi salonunun zemini cilalı ve kaygandır.

3.2. Alarm sistemine yanıp sönen ışıklı bir uyarı eklenmelidir; böylece Umut tehlikeli bir durumu görerek fark edebilir. Sergi salonunun zemini kaymayı önleyen bir malzemeyle kaplanmalıdır.

3.3. Kaymayan zemin, yaşlı ziyaretçilerin ve koşturan küçük çocukların düşmesini de önler. Fırsat eşitliği sağlandığında herkes müzeler gibi kültür alanlarından eşit şekilde yararlanır. Özel gereksinimli bireyler toplumsal yaşama daha etkin katılır ve kendini değerli hisseder. Böylece toplumda adalet ve huzur güçlenir.

Yanlış cevap: Umut için 3 numaralı sorunu, Nisa için 4 numaralı sorunu yazmak; "Umut ve Nisa müzeyi internetten gezsin, düzenleme gerekmez." gibi fırsat eşitliğine aykırı öneriler; soruna uygun olmayan çözümler (ör. alarm sorunu için rampa yapılması) puan almaz. Bir ölçütü karşılayan cevap yalnız eksik kalan ölçütten puan kaybeder. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

4. Doğru cevap:

- 4.1 **(4 puan)**: Metindeki öğrencilere uygun her güçlük 2 puan (2 + 2). Örnekler: az gören öğrencinin hızla gelen topu ya da yerdeki mendili görememesi, oyun alanının sınırlarını ayırt edememesi; otizm spektrum bozukluğu olan öğrencinin düdük ve hoparlör seslerinden ve kalabalıktan rahatsız olup oyunlara katılamaması; tekerlekli sandalye kullanan öğrencinin kumlu ve çakıllı zeminde ilerleyememesi, çuval yarışı ve ip atlama gibi oyunlara aynı şekilde katılamaması.
- 4.2 **(8 puan)**: Proje adının konuya uygun yazılması **(1 puan)**. Amacın fırsat eşitliğiyle ilişkilendirilerek yazılması, yani bütün öğrencilerin şenliğe eşit şekilde katılmasının hedeflenmesi **(2 puan)**. Yararlanacak kişilerin doğru belirlenmesi **(1 puan)**. Öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun ve uygulanabilir en az iki uygulama adımı; her adım 2 puan **(4 puan)**. Uygun adımlara örnekler: içinde zil bulunan sesli toplar ve parlak renkli işaretler kullanılması, az gören öğrenciye bir oyun arkadaşının eşlik etmesi; düdük yerine renkli kartlarla ya da el işaretiyle başlama yapılması, hoparlörün sesinin kısılması, sessiz bir dinlenme köşesi hazırlanması, oyun kurallarının önceden resimli kartlarla anlatılması; oyunların sert ve düz bir zemine taşınması, oturarak ya da tekerlekli sandalyeyle oynanabilen oyunlar eklenmesi, oyun kurallarının herkesin katılabileceği biçimde uyarlanması.
- 4.3 **(3 puan)**: Projenin kalıcı hâle gelmesini sağlayan uygun bir öneri 3 puan. Örnekler: okulda her etkinlikten önce kullanılacak bir "herkes için etkinlik" kontrol listesi hazırlanması; projede görev alan öğrencilerden kalıcı bir ekip kurulması; sesli toplar, renkli kartlar gibi malzemelerin okulda saklanıp beden eğitimi derslerinde de kullanılması; okul bahçesinde sert zeminli bir oyun alanı yapılması için okul idaresine başvurulması. Gerekçesiz, genel öneriler (ör. "Proje her yıl yapılsın.") 1 puan.

Örnek doğru cevap:

4.1. Az gören öğrenci hızla gelen topu göremeyebilir. Tekerlekli sandalye kullanan öğrenci ise kumlu ve çakıllı zeminde ilerleyemez.

4.2.

- Proje adı: Oyun Herkesin
- Projeyle neyi amaçlıyorsunuz?: Özel gereksinimli öğrencilerin de şenlikteki oyunlara diğer arkadaşlarıyla eşit şekilde katılmasını sağlamak.
- Projeden kimler yararlanacak?: Az gören öğrenci, otizm spektrum bozukluğu olan öğrenci, tekerlekli sandalye kullanan öğrenci ve şenliğe katılan bütün öğrenciler.
- Neler yapılacak?: (1) Oyunları kumlu alan yerine okulun sert ve düz zeminli basketbol sahasına taşırız. (2) Düdük yerine renkli kartla başlama işareti veririz ve sessiz bir dinlenme köşesi hazırlarız. (3) Yakar topta içinde zil olan sesli bir top kullanırız.

4.3. Projede görev alan öğrencilerle bir "Herkes İçin Etkinlik Ekibi" kurulabilir. Bu ekip, okulda yapılacak her etkinlikten önce bütün öğrencilerin katılabilmesi için gereken düzenlemeleri kontrol edebilir.

Yanlış cevap: Öğrencilerin karşılaşabileceği güçlükler yerine şenlikle ilgisiz sorunlar (ör. "Yağmur yağabilir.") yazmak; özel gereksinimli öğrencilerin şenliğe katılmayıp yalnızca izlemesini ya da o gün okula gelmemesini önermek; uygulanamayacak ya da öğrencilerin ihtiyaçlarıyla ilgisi olmayan adımlar yazmak puan almaz. Bir ölçütü karşılayan cevap yalnız eksik kalan ölçütten puan kaybeder. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

5. Doğru cevap:

- 5.1 **(4 puan)**: Metne uygun her tutum ve davranış 2 puan (2 + 2). Örnekler: düzenli ordu olmadığı hâlde halkın kendi şehrini savunması; farklı mesleklerden insanların bir araya gelerek millî kuvvetler oluşturması; kadınların işgali kınayan mitinglere katılarak mücadeleye destek vermesi; Antep halkının açlığa rağmen yaklaşık on ay boyunca savunmayı sürdürmesi; şehirlerini işgalden kurtarması.
- 5.2 **(5 puan)**: Halkın sahip olduğu iki duygu ya da değeri doğru belirleme; her biri 2 puan **(4 puan)**: vatan sevgisi (vatanseverlik), bağımsızlık bilinci, cesaret, fedakârlık, kararlılık ve sabır, dayanışma ve yardımlaşma, millî birlik ve beraberlik duygusu. Belirlenen duygu ve değerleri metindeki bir davranışla ilişkilendirerek çıkarım cümlesi kurma **(1 puan)**.
- 5.3 **(6 puan)**: Millî Mücadele'nin kazanılmasına etkisini değerlendirme **(3 puan)**: düzenli ordu bulunmayan bir bölgede işgalin halkın gücüyle durdurulması; Türkiye Büyük Millet Meclisinin ordusunu başka cephelerde kullanabilmesi, ordunun yükünün hafiflemesi; işgalci güçlerin bölgede kalmasının zorlaşması ve bölgeden çekilmeleri; işgalin kalıcı olamayacağının gösterilmesi. Biri yeterlidir. Anadolu'nun başka yerlerindeki halka etkisini değerlendirme **(3 puan)**: halka umut, moral ve cesaret vermesi; başka şehirlere örnek olması; insanların Millî Mücadele'ye katılma isteğinin artması; millî birlik ve bağımsızlık bilincinin güçlenmesi.

Örnek doğru cevap:

5.1. Halk, düzenli ordu olmadığı hâlde farklı mesleklerden insanlarla bir araya gelerek şehrini savunmuştur. Antep halkı açlık çekmesine rağmen yaklaşık on ay boyunca savunmayı sürdürmüştür.

5.2. Halkın açlığa rağmen savunmayı bırakmaması ve kadın erkek herkesin mücadeleye destek vermesi, vatanını çok sevdiğini ve bağımsızlığı için fedakârlık yapmaktan çekinmediğini gösterir. Ayrıca halkın dayanışma içinde olduğu anlaşılmaktadır.

5.3. Halkın direnişi sayesinde düzenli ordu bu bölgeye büyük birlikler göndermek zorunda kalmamış, gücünü daha çok başka cephelerde kullanabilmiştir. İşgalciler de bölgede kalamayacaklarını anlamıştır. Bu direniş, Anadolu'nun başka yerlerindeki halka umut ve cesaret vermiş; insanlar, birlik olunduğunda işgalin sona erdirilebileceğini görmüştür.

Yanlış cevap: Metinde olmayan davranışlar (ör. “Halk şehirlerini terk edip Ankara'ya gitti.”) yazmak; duygu ve değer yerine yalnızca olay ya da yer adı (ör. “Antep savunması”) yazmak; “Halk mücadeleye katılmadı, şehirleri ordu kurtardı.” gibi metinle çelişen değerlendirmeler puan almaz. Bir ölçütü karşılayan cevap yalnız eksik kalan ölçütten puan kaybeder. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

6. Doğru cevap:

- 6.1 **(4 puan)**: Metne uygun birinci tutum ve davranış **(2 puan)** ve ikinci tutum ve davranış **(2 puan)**. Kabul edilenler: ölüm haberinin bütün yurtta büyük bir üzüntüyle karşılanması; her yaştan insanın naaşı ziyaret etmek, son kez saygısını sunmak için uzun kuyruklar oluşturması; trenin geçtiği şehir, kasaba ve köylerde halkın istasyonlarda toplanarak saygı duruşunda bulunması; Ankara'da kalabalıkların naaşı saygıyla karşılaması. Bunlardan herhangi ikisi tam puan alır. Aynı davranışı farklı sözlerle iki kez yazan cevap tek davranış sayılır.
- 6.2 **(3 puan)**: Her iki dönemde de milletin Atatürk'e sevgi, saygı ve vefa gösterdiğini; 1938'de olduğu gibi bugün de saygı duruşunda bulunulduğunu, anma törenleri düzenlendiğini, Anıtkabir'in ziyaret edildiğini belirten benzerlik 3 puan. Tutum ve davranışı açıklamadan yalnızca “İkisinde de Atatürk anılır.” gibi cevaplar 1 puan.
- 6.3 **(3 puan)**: Ülkenin her yerinde aynı anda yapılan anmanın (saygı duruşu, törenler) insanlara aynı milletin parçası olduklarını hissettirdiğini; ortak bir değer ve ortak bir geçmiş etrafında birleşmeyi sağladığını; Atatürk'ün ve Cumhuriyet'in değerlerinin gelecek kuşaklara aktarılmasına katkı sağladığını belirten çıkarım 3 puan. Gerekçesiz genel ifadeler (ör. “Birlik olur.”) 1 puan.

Örnek doğru cevap:

6.1. Her yaştan insan, Atatürk'ün naaşını ziyaret edip son kez saygısını sunmak için uzun kuyruklar oluşturmuştur. Trenin geçtiği yerlerde de halk istasyonlarda toplanarak saygı duruşunda bulunmuştur.

6.2. 1938'de olduğu gibi bugün de millet Atatürk'e vefa göstermektedir. O gün insanlar istasyonlarda saygı duruşunda bulunmuş, bugün de her 10 Kasım'da saygı duruşunda bulunulmakta ve Anıtkabir ziyaret edilmektedir.

6.3. Ülkenin her yerinde aynı anda Atatürk'ü anmak, insanlara aynı milletin parçası olduklarını hissettirir. Bu ortak an, insanları ortak değerler etrafında birleştirir ve millî birlik ile beraberliği güçlendirir.

Yanlış cevap: Metinde olmayan davranışları (ör. “Halk Ankara'ya göç etti.”) yazmak; benzerlik yerine yalnızca tarih ya da yer bilgisi vermek (ör. “İkisi de kasım ayındadır.”); anmanın etkisini yalnızca “Sirenler çalar.” diye millî birlikle ilişkilendirmeden yazmak puan almaz. Bir ölçütü karşılayan cevap yalnız eksik kalan ölçütten puan kaybeder. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

7. Doğru cevap:

- 7.1 **(4 puan)**: Grafikte gösterilen yıllarda yabancı ziyaretçi sayısının her seferinde bir öncekinden fazla olduğunu, sayının 2001'deki 11,6 milyondan 2025'te 52,8 milyona yükseldiğini belirtme **(2 puan)**. Değişimi verilere bağlı kalarak yorumlama **(2 puan)**: sayının 24 yılda yaklaşık 41,2 milyon arttığını ya da 4 katından fazlasına çıktığını ifade etme; son dönemde artışın yavaşladığını belirtmek de kabul edilir. Artışı grafikte gösterilen yıllara bağlayan ifadeler (ör. “Grafikteki yıllarda sayı hep artmıştır.”) kabul edilir. Kaynak notunda aradaki bazı yıllarda düşüş olduğu belirtildiği için bütün yıllar için kesin yargılar (ör. “Sayı her yıl artmıştır.”, “Sayı hiç düşmemiştir.”) ya da tahminler (ör. “2030'da 70 milyon olacak.”) bu ölçütten puan kaybettirir.
- 7.2 **(6 puan)**: Ulaşım alanındaki değişim **(3 puan)**: geçmişte köye gelen az sayıdaki yabancı gezginin günlerce otobüs değiştirerek geldiği, bugün ise misafirlerin uçakla birkaç saatte ulaşabildiği. Geçim kaynakları alanındaki değişim **(3 puan)**: geçmişte köyün geçiminin seracılık ve balıkçılıktan sağlandığı, bugün ise evlerin pansiyona dönüştüğü, gençlerin otellerde ve tur şirketlerinde çalıştığı, yani turizmin önemli bir geçim kaynağı hâline geldiği. Geçmiş ile bugünü karşılaştırmadan yalnızca bugünü anlatan her açıklama 1 puan.
- 7.3 **(5 puan)**: Dayının anlattıkları dışında uygun bir örnek verme **(2 puan)** ve bu örneğin toplum hayatını nasıl etkilediğini açıklama **(3 puan)**. Örnekler: turizm gelirlerinin ülke ekonomisine katkı sağlaması; çevirmenlik, el sanatları satışı gibi yeni iş alanlarının oluşması; farklı kültürlerden insanların tanışması; yöresel ürünlerin dünyaya tanıtılması; havalimanı ve yolların gelişmesi; yabancı dil öğrenmeye ilginin artması.
- 7.4 **(5 puan)**: Olumsuz etkiyi belirleme **(2 puan)**: köyün geleneksel taş evlerinin yıkılması, yerine birbirine benzeyen beton binalar yapılması, böylece köyün özgün görünümünün ve yerel kültürünün zayıflaması. Bu etkiyi azaltmak için uygulanabilir bir öneri yazma **(3 puan)**: eski taş evlerin onarılıp pansiyon olarak kullanılması; yeni binaların köyün geleneksel mimarisine uygun yapılması; belediyenin eski evleri koruma altına alması gibi. “Bina yapılmasın.” gibi genel ya da uygulanamayacak öneriler 1 puan.

Örnek doğru cevap:

7.1. Grafikte gösterilen yıllarda Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı her seferinde artmıştır. 2001'de 11,6 milyon olan sayı 2025'te 52,8 milyona çıkmıştır. Yani 24 yılda sayı 4 katından fazlasına çıkmıştır.

7.2. Dayı çocukken köye gelen birkaç yabancı gezgin günlerce otobüs değiştirerek gelirdi; bugün misafirler uçakla birkaç saatte geliyor. Eskiden köyün geçim kaynağı seracılık ve balıkçılıktı; bugün evler pansiyon olmuş, gençler otellerde çalışıyor. Turizm köyün önemli bir geçim kaynağı olmuştur.

7.3. Ülkemize gelen yabancı ziyaretçiler yöresel yemeklerimizi ve el sanatlarımızı tanır. Böylece bu ürünler başka ülkelerde de bilinir hâle gelir; bu ürünleri üreten ve satan insanların geliri artar.

7.4. Köyün taş evleri yıkılmış, yerlerine birbirine benzeyen beton binalar yapılmıştır; köy özgün görünümünü kaybetmiştir. Bunu önlemek için kalan taş evler yıkılmadan onarılıp pansiyon olarak kullanılabilir.

Yanlış cevap: Grafikteki değişimi “Ziyaretçi sayısı azalmıştır.” ya da yanlış değerlerle ifade etmek; ulaşım ve geçim kaynaklarındaki değişimi geçmişle karşılaştırmadan ve dayının anlattıklarıyla ilgisiz biçimde yazmak; 7.3'te dayının anlattığı pansiyon, otellerde ya da tur şirketlerinde çalışma veya internetten rezervasyon örneğini tekrar etmek; olumsuz etki olarak söyleşide geçmeyen bir durum yazmak puan almaz. Bir ölçütü karşılayan cevap yalnız eksik kalan ölçütten puan kaybeder. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.